

ТЕЛЕ

№ 41 (1387)
13 жовтня 2022

ЕКСПРЕСС

Інформаційно-реklamний щотижневик ТОВ «Телерадіокомпанія «ГОК»

**IKU
ROX**

Доставка їжі в твоєму місті!

Роли, піца, супи, локшина, закуски, бургери

пр. Героїв Дніпра, 37 а
(біля центрального АТБ)

098-558-27-27

Часи роботи з 10:00 до 20:30
instagram: ikura_hp

Безкоштовна доставка від 400 грн
Самовивіз - 5%

Найбільша цінність - ВОЛЯ

Днем найдовшої тривоги й наймасовішого удару стало 10 жовтня для України. На росії вирішили перевести війну в площину боротьби з критичною інфраструктурою нашої країни.

«Я з позавчора без крил»

Їх довелося скласти й сховати, бо цими днями небом над Україною заволоділи смертоносні ракети із «шахідами», які хвилями накривали мирні міста.

Та це не означає, що ми відмовилися від себе і своєї ідентичності. Просто перейшли в інший режим. Працюємо під прикриттям, працюємо із укриття. А ще - вкотре дивуємося таким «сусідам» і наповнюємося рішучістю, любов'ю до своєї країни і стійкістю. Вперто об'єднуємося, донатимо на ЗСУ і... сміємося! Бо за статистикою, кожен десятий мешканець «великої» росії, яка за день вистрілила чи не мільярд баксів, щоб українці посиділи кілька годин без світла, не має доступу до каналізації...

Ціна для нас

За даними Генерального штабу ЗСУ, протягом доби 10 жовтня окупанти завдали понад 61 ракетний та 32 авіаційних

удари, здійснили близько 92 обстрілів із реактивних систем залпового вогню.

73 повітряні цілі було знищено підрозділами протиповітряної оборони на різних напрямках: 46 крилатих ракет та 27 безпілотних літальних апаратів.

Унаслідок масованого ракетного удару за минулу добу постраждала інфраструктура більш ніж 30 населених пунктів. Це, зокрема, Київ, Львів, Рівне, Житомир, Тернопіль, Хмельницький, Івано-Франківськ, Вінниця, Прилуки, Ніжин, Конотоп, Харків, Кременчук, Дніпро, Кривий Ріг, Запоріжжя, Миколаїв, Одеса.

Кількість загиблих унаслідок масованої ракетної атаки російських військ станом на 7 ранку 11 жовтня зросла до 19 осіб. 105 були травмовані. Про це поінформував пресцентр Держслужби України з надзвичайних ситуацій.

Частково порушено електропостачання у 15 областях: Львівській, Івано-Франківській, Чернівецькій, Хмельницькій, Житомирській, Вінницькій, Кіровоградській, Київській, Миколаївській, Дніпропетровській, Запорізькій, Полтавській, Харківській, Сумській, Тернопільській та в м. Київ.

До гасіння пожеж та аварійно-рятувальних робіт залучалися понад 1 тис. осіб та близько 120 одиниць техніки ДСНС.

Ціна для них

Змарнували частину своєї високоточної зброї проти цивільних цілей, а не стратегічних військових.

Під час ранкового обстрілу України армія рф використала високоточні крилаті ракети наземного, морського та повітряного базування. Про це повідомили в Командуванні Повітряних сил

Газета «Телеекспрес»

Засновник - ТОВ «Телерадіокомпанія «ГОК»

Відповідальна за випуск - редакторка О. О. Тарантіна

№ 41 дата виходу 13.10.2022 Наклад 1150 Замовлення № 250

Ціна за домовленістю.

Адреса редакції газети «Телеекспрес»:

39800, Полтавська область м. Горішні Плавні, проспект Героїв Дніпра, 54

Тел. (05348) 44508, 44500 E-mail: teleexpress@trkgok.pl.ua

Друк виконано ТОВ «Комплекс»

м. Дніпро, вул. Автотранспортна, 23

Реєстраційне свідоцтво ПЛ-738 от 20.02.2006 р.

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.

Автор несе повну відповідальність за достовірність інформації,

точність наведених фактів. У телепрограмі можливі зміни.

Використання матеріалів тільки з дозволу редакції.

Відповідальність за зміст рекламних оголошень несе рекламодавець.

ЗСУ: «Х-101, Х-555 окупанти запускають з району Каспію з літаків-ракетоносців стратегічної бомбардувальної авіації Ту-95 та Ту-160. Крилаті ракети «Калібр» - із кораблів у Чорному морі. ОТРК «Іскандер» наземного базування - з різних напрямків». Також повідомляється, що окупанти застосували ракети зенітних ракетних комплексів С-300 та РСЗВ «Торнадо-С». Іранські безпілотники запускали з Криму та Білорусі.

- «Іскандер» - 3 млн доларів;
  - «Онікс» - 1,25 млн доларів;
  - Х-22 - 1 млн доларів;
  - «Точка-У» - 0,3 млн доларів.
- Загальна вартість усіх випущених дронів - декілька мільйонів доларів.

Ви розлютили українців

Очікування росіян - після такої атаки українці, злякавшись, приповзуть до їхнього вождя на колінах просити про мир. Та вони не врахували, що українці стають на коліна тільки тоді, коли вибирають картоплю.

Міст - як Україна

10 жовтня росіяни вдарили ракетами по так званому мосту Кличка в центрі Києва. Конструкція отримала пошкодження, але встояла - на відміну від Керченського. Українці вважають це символічним.

До речі, при будівництві київського мосту використали 90 % вітчизняних матеріалів. Зокрема і метал, який вироблявся на славнозвісному заводі Азовсталь.

В Інституті з вивчення війни зазначають, що російські атаки на українську енергомережу навряд чи зламають волю України до боротьби. Водночас використання росією таким чином обмеженої кількості високоточної зброї може позбавити путіна «можливості перервати поточні українські контрнаступи в Херсонській та Луганській областях».

«Ви розлютили українців» - саме так відреагували на ракетний терор у Благодійному фондї Сергія Притули, який спільно з активістом Сергієм Стерненком зібрав як помсту за обстріл України 10 жовтня за 4 години понад 100 млн грн; за 7 годин - понад 206 млн грн; на 12.00 наступного дня (час завершення збору) - 352 млн грн! «Із цих коштів ми купуємо 50 дронів-камікадзе RAM II з наземними

А ось у Forbes узялися підрахувати, у скільки став росії цей масштабний односторонній обстріл. Росія застосовувала такі типи ракет: Х-101, Х-555, «Калібр», «Іскандер», С-300, «Торнадо-С». Оскільки невідома точна кількість ракет кожного типу, прийшли до висновку, що середня вартість усього озброєння становить від 400 до 700 млн доларів.

- Скільки коштує один снаряд:
- Х-101 - 13 млн доларів;
  - «Калібр» - 6,5 млн доларів;

станціями на суму 100 млн грн. Але оскільки зібрали в рази більше, ніж планували, то лишається ще 252 мільйони. І вони також підуть на винищення російських окупантів. Деталі згодом, але це точно викличе багато бавовни», - зазначив Сергій Стерненко.

Та це не єдиний приклад. Благодійні збори для ЗСУ активізувалися цього дня на всіх рівнях - від таких масштабних, як зазначено вище, до місцевих - для конкретної бригади тощо.

Наш регіон

5 годин 18 хвилин. Такою була тривалість тривоги в Полтавській області 10 жовтня. Було гучно, причому неодноразово.

За інформацією начальника Полтавської ОВА Дмитра Луніна, вранці ворог завдав удару по Кременчуцькому району. Одну ракету та один іранський «шахід» збили. Три ракети влучили в об'єкт енергетичної інфраструктури. Це спричинило перебої зі світлом і водопостачанням по всій області.

Увечері знову працювало ППО. Дмитро Лунін повідомив про дві збиті ракети в Кременчуцькому районі. Через падіння уламків однієї з них постраждали три людини.

У Горішньоплавнівській громаді частина споживачів також стикнулася з проблемою відсутності електроенергії та обмеження водопостачання. У зв'язку з перебоєм в електропостачанні на об'єктах КП «ВУВК» була тимчасово обмежена подача холодної води з пониженням тиску. У зв'язку з нестабільним електропостачанням головної міської котельні було призупинено подачу гарячої води.

Увечері на території всієї Горішньоплавнівської територіальної громади не вмикали вуличне освітлення. А споживачів закликали не вмикати потужні електроприлади під час вечірнього піку споживання.

На ранок наступного дня на Полтавщині всі побутові споживачі були з водою та світлом - бригади працювали цілодобово. А от чи будуть в області надалі тимчасові відключення електроенергії, Дмитро Лунін прокоментував так: «По всій країні ремонтні бригади продовжують цілодобово відновлювати систему, щоб якомога швидше забезпечити надійне електропостачання. Для цього може знадобитися додаткове обмеження споживання. Тому місцями в оперативному режимі можливі тимчасові відключення, щоб зменшити навантаження на електромережу. Вони триватимуть не більше кількох годин. Це необхідний для енергосистеми процес, який зберігає її баланс і пришвидшує відновлення».

Ксенія КОВАЛЬЧУК

В очікуванні тепла і перемоги

З дня на день в Україні має розпочатись опалювальний сезон. Принаймні про це не так давно оголошував уряд. Після масованої ракетної атаки росії 10 жовтня Європейський Союз підтвердив свої плани щодо негайної допомоги нашій країні для проходження зимового періоду. Давайте дізнаємося, як готуються зігріватися українці та, зокрема, горішньоплавняни.

У країні

Ще влітку стало зрозуміло, що через повномасштабну російсько-українську війну зима на нас чекає надскладна. Хтось вирішив покласти на долю, а хтось і склав чек-лист обов'язкових до виконання підготовчих заходів. Як нам вдалося з'ясувати, поспілювавши із містянами, переважна більшість, з абсолютною вірою в ЗСУ, вирішила довіритися діям менеджерів на керівних посадах, які звітують про вже зроблене під час підготовки до зими.

Усвідомлюючи всі ризики того, що окупанти, хоч і по-своєму, але теж готуються до нашої зими, ще з літа влада почала накопичувати газ, вугілля та все необхідне. Так, на кінець вересня готовність паливно-енергетичного комплексу, об'єктів житлово-комунальної та соціальної сфери, а також транспортної інфраструктури України до проходження осінньо-зимового періоду 2022/23 року становила 88%. На початок осені ми мали майже 14 млрд кубів газу і 2,2 млн тонн вугілля. За словами прем'єр-міністра України, на початок опалювального сезону потрібно було накопичити 14,5-15 млрд кубів газу. Це цілком дозволяє пройти помірну зиму, оскільки сьогодні через наявність територій, де ворог знищив комунальну сферу, споживання газу значно скоротилося. Також влада формує домовленості з партнерами про додаткові поставки газу, виділила 1,4 млрд грн на підготовку до екстрених ситуацій, закуплено майже

1,5 тис. мобільних генераторів, десятки резервних котлів.

На всіх рівнях опрацьовані сценарії чи не всіх можливих варіантів розвитку подій. Сформовано оперативний штаб, який швидко вирішуватиме будь-які кризові питання. Насамперед ліквідації наслідків атак росії на нашу критичну інфраструктуру. Про всяк випадок розроблено навіть плани евакуації громадян, якщо агресивний сусід завдасть нових ударів по інфраструктурі українських міст серед зими та руйнування не зможуть відновити в короткій термін.

У Горішніх Плавнях

Чи має план дій на наступні місяці молодша мама Марина?

- А як я можу підготуватись до зими? Тут хоч би до завтра дожити, - міркує дівчина. - Неодноразово чула, що закликають запасатись теплими речами й ковдрами, та ми додатково теплих речей не докупали - все є в достатній кількості. Зробили лише запас ліків. У нас маленька дитина, тож постійно стежимо за тим, щоб удома були найнеобхідніші препарати з тих, які можна придбати без рецепта. Яюсь утеплювати квартиру потреби не було. Живемо на 5-му поверсі, квартира на сонячному боці - не буржуйку ж нам встановлювати! Вікна й двері вже давно оновили. Обігрівач не купляли, бо маємо кондиціонер. Найважливішим для нас є наявність електрики. Якщо ж будуть зруйновані електричні

станції, то ми залишимося не тільки без світла, але й без води та каналізації. Тож якщо не стане світла, поїдемо до батьків за місто. Продуктів у них заготовлено достатньо, консервація є, картоплі повен погріб - їсти буде що. Перезимуємо.

До речі, якщо порівнювати електрообігрівач і кондиціонер, то фахівці переконують, що вигідніше обігріватися кондиціонером, бо він споживає менше електроенергії на ту саму кількість тепла. Хоча тут є і мінус: за низьких температур його потужність втрачається, тож і ефективність знижується. Винятком є спеціалізовані кондиціонери, які працюють при низьких температурах.

А щодо буржуйки, то тут усе тільки звучить просто. Більшість квартир у багатоповерхівках не проектувалися під так зване пічне опалення. Немає відповідної системи вентиляції, натомість існує пожежна небезпека й ризик отруїтися чадним газом. А ще десь треба тримати запас дров. Тож від такого варіанту в сучасності, мабуть, буде більше шкоди, ніж користі.

Якщо ж постає питання додаткового обігріву, то виходить, що краще знайти хатинку з піччю в селі. До речі, саме так подумав Олександр:

- Ми вже підготували про всяк випадок будиночок на дачі. Прибудували пічку, на якій можна готувати, та й зігрітись вона допоможе. Дровами й вугіллям запаслися. Крім того, утеплили вхідні двері й оновили вікна. У міській квартирі перевіряв та відрегулював рами - зачинаять щільно, холод наче не повинні пропускати. Вхідних дверей двоє, сподіваюся, що це також допоможе зберегти температуру в квартирі. Щодо зовнішнього утеплення, то десь читав, що воно буде ефективним лише за умови утеплення всього будинку, щоб неутеплені квартири сусідів зверху і знизу не охолоджували оселю. Тож у випадку негараздів будемо перебиратись на дачу. Але це крайній варіант, переселятись не поспішаємо. Віра в міжнародну підтримку й наших янголів-охоронців

НОВИНИ КОРОТКО

• 10 жовтня Горішньоплавнівська міська територіальна громада провела в останню путь солдатів Збройних сил України Володимира Демківа та Павла Кириленка, які віддали своє життя за нашу країну.

Павло Кириленко загинув 2 жовтня 2022 року. Під час звільнення населеного пункту Шийківка Харківської області він проводив інженерну розвідку місцевості для безпечного просування підрозділів 80 окремої десантно-штурмової бригади, розмінюючи групу протитанкових мін. Життя Володимира Демківа обірвалося 4 жовтня під час виконання бойового завдання в районі населеного пункту Новомихайлівка Донецької області.

• Одним із головних завдань цього року було забезпечення транспортного сполучення Східного та Дмитрівського старостинських округів із центром громади - Горішніми Плавнями.

Сьогодні воно частково вирішено з відкриттям маршруту № 32. Залишилося не менш важливе, але більш вартісне питання - це ремонт дороги. І саме зараз тривають роботи з ремонту чергової ділянки цього маршруту - між с. Дмитрівка та Горішніми Плавнями.

- Вартість 1 кв. м дорожніх робіт зросла у 2,5 раза, як порівнювати з вартістю минулого року, - зазначив міський голова Дмитро Биков. - Зрозуміло, що обсяг робіт на визначену суму зменшиться у 2,5 раза.

Нагадаємо, що цього року з міського бюджету транзитом через обласний бюджет було виділено суму у 12 млн грн, яку потім було спрямовано до Агентства місцевих доріг Полтавської області для ремонту доріг с. Мотрино - Горішні Плавні - Дмитрівка. Саме на його балансі перебувають дороги, що проходять територією наших Дмитрівського та Східного старостинських округів.

• Благодійний фонд Ferrexpo передав для ДСНС України броньований автомобіль-розміновувач Shrek-RCV. Компанія АвтоКрАЗ створила багатоцільовий броньований автомобіль високої прохідності, призначений для виконання завдань з оперативного транспортування фахівців, а також вантажів, устаткування та необхідного обладнання для розмінування територій. Автомобілі цього класу зарекомендували себе як висо-

коякісна техніка під час виконання бойових задач і мають безліч позитивних відгуків як від захисників нашої держави, так і від закордонних спеціалістів. Вартість розміновувача складає понад 16 млн грн.

Ольга ТАРАНТИНА

◀ - військових непохитна, вони не допустять такого варіанту.

Саме віра в ЗСУ тримає й Ольгу. На них вона покладається і сподівається, що цієї зими нам не доведеться мерзнути через агресію окупанта. Відповідно, і серйозних підготовчих заходів до зими її родина не проводила.

- Нас уже давно готували, попереджаючи про непередбачувану зиму, - коментує пані. - Тривалий час думали, які можна застосувати способи додаткового обігріву оселі. Адже живимо в багатоквартирному будинку, тож про альтернативну систему тепло- чи електропостачання не йдеться. Купили по термосу кожному з родини, аби довше зберігати теплі напої. Я наплела на всю родину теплих шарпеток, а чоловік придбав електропростирадло. Від нього і тепла буде достатньо для комфортного сну, і не так вже й серйозне навантаження на будинкову мережу. Тепер думаємо, що було б непогано придбати ще й мобільну сонячну панель. Але це так, роздуми. Найголовніше - віра в наші ЗСУ та споді-

вання на їхній захист, саме це поки що зігріває найсильніше.

Між іншим, до теплих шарпеток можна додати й зручні домашні штани, светр та теплу піжаму. Дуже корисною стане наявність термобілизни, яку зазвичай використовують під час зимових походів у гори. Такі речі добре відводять вологу від тіла та зберігають тепло. Єдиний недолік - висока вартість. Зауважте, для

обігріву краще віддати перевагу вовняній, а не синтетичній термобілизні.

Порада від редакції

Пам'ятайте: заощаджувати енергоресурси не соромно, а необхідно навіть у мирні часи. Тому не полініуйтеся перевірити тепловтрати у своєму багатоквартирному будинку. Уточніть у керівника свого ОСББ чи компанії-управління, коли востаннє регулювали вікна та двері в місцях загального користування, чи добре ізольовані труби для теплоносіїв.

А знаєте, як ще можна запустити більше тепла до оселі? Тримайте пораду від редакції: прихистіть безпритульну тварину. Ті, в кого вдома є кіт чи пес, підтвердять: ніяке опалення чи кільканадцять ковдр не зігріють вас так, як жива істота, якій ви подаруєте домівку, врятувавши від вуличних морозів. Вдячне чотирилапе щастя не дасть вам замерзнути, та й разом завжди тепліше.

Софія ПАЛЯНИЦЯ

Буде Україна - іншого не дано

Більше ніж 7 місяців минуло з того дня, як життя багатьох українців розбилося вщент. Російська орда позбавила нас ілюзій, домовок, рідних, друзів, але не змогла позбавити нашої сили, надії, сподівань, бажання чинити опір і бажання жити. Адже саме це є головною відмінністю українців. І ми здатні творити дива, змінювати історію не тільки своєї країни, а й цілої планети. Ми здатні. Здатні на все.

Вадим

48-річний горішньоплавнянин Вадим Житник зустрів напад РФ на Україну в Європі, де працював далекобійником. Рішення стати на захист держави було ухвалено відразу і без вагань. По-перше, чоловік мав військовий досвід: проходження строкової служби у Свірській повітрянодесантній дивізії; опісля, в 1994-1995 роках, - служба за контрактом у складі контингенту українських миротворців у Боснії та Герцеговині; участь в антитерористичній операції на Сході України. По-друге, він вважає, що боронити рідну землю - обов'язок кожного українця, що має бути суто чоловічою справою. Тож швидко вирішивши всі питання, Вадим повернувся в місто і звернувся до військомату, щоб долучитися до лав ЗСУ. І вже 3 березня розпочав службу у складі 95-ї окремої десантно-штурмової бригади.

Його війна

Кам'янка, Слов'янськ, Ізюм, Довгеньке, Долина - це географія країни, яку Вадим Житник опанував за останні сім місяців від оборони до контрнаступу. До того моменту, коли на власні очі побачив деморалізовану армію, яка кидає своїх поранених, а іноді й цілі підрозділи, техніку й нагарабване і тікає.

- І саме це говорить про те, що вже зараз ми маємо значні переваги. Новітня високотехнологічна зброя, яку ми отримали від західних союзників, робить свою справу. Адже це війна технологій та інтелекту, і зараз на озброєнні ми маємо таку техніку, про яку раніше не могли й мріяти. Ця війна не схожа на те, що відбувалося під час АТО, - зазначає військовий. - Ми не були готові до неї, до такої навали. Росіяни мали значну перевагу і в живій силі, і в наявності техніки та озброєння. Це відчувалося особливо гостро протягом перших трьох місяців. Нескінченний вогневий вал, масове застосування артилерії, танків, касетних боєприпасів, які заборонені міжнародними конвенціями, - головний фактор, завдяки якому армія РФ просуvalась на наші території. І було неймовірно важко. Важко втрачати кожен квадратний метр української землі, кожен населений пункт, цивільних та військових. І не існує межі

болю, його неможливо втамувати, і часом здається, що цей тягар не для звичайних людей. Але ми несемо його заради тих, хто не повернеться, заради мертвих, і живих, і ще ненароджених, заради самих себе, заради кращої у світі країни.

Зберегти людяність

Війна не зробила Вадима жорсткішим.

- Незважаючи на загибель побратимів, розгромлені, пограбовані міста і села, все одно існує межа людяності, яку перетнути неможливо, щоб залишитися людиною. Але ворога брати в полон не можна, - вважає військовий. - Вони не варті цього - і світовою історією неодноразово доведено, і події сьогодення є підтвердженням цього. Ці люди, навіть після того, як були використані для обміну, знову придуть убивати. І умови перебування полонених у РФ і Україні порівнювати не можна. Адже незважаючи ні на обставини, ні на емоції, які виникають після того, як ми бачимо звільнені населені пункти, закатованих людей, а також стан наших полонених після обміну, українські військові дотримуються вимог Женевських конвенцій. Усе, що рятує зараз солдата РФ, який потрапив у полон, - це статус обмінного

фонду, адже нашим хлопцям по той бік значно гірше.

Свої й чужі

- Люди різні, й війна змінила не всіх. Я бачу це у звільнених населених пунктах, де одні біжать назустріч зі сльозами на очах, інші - спостерігають крадькома. А є й треті, які, не соромлячись, ставлять запитання: «Навіщо ви прийшли?» Але ти продовжуєш робити свою справу, адже розумієш, що якщо цю нечисть не виженемо з української землі, то життя ані ми, ані наші діти не матимуть. І пускати в Україну їх ми не маємо права, адже ми з ними не братні народи, ми абсолютно різні. Руський солдат - це раб, ображений життям, злий на весь білий світ, готовий знищувати все на своєму шляху - все, чого він не має і ніколи не буде мати у своїй державі з імперськими замашками. Готовий не тільки вбивати, а ще й знущатися, грабувати та гвалтувати. Воювати не з військовими, а з цивільними, і пишатися цим... І перебуваючи зараз удома, в тилловому місті, я теж бачу різних людей. Але ставлюся до цього з філософської точки зору, адже завжди, і це теж доведено історією, були й будуть ті, для кого честь і гідність на першому місці, й ті, хто ховався від війни, прикриваючись довідками про хвороби та бронюванням від мобілізації. Були й будуть ті, хто віддає останнє, й ті, хто заробляє під час війни. Це люди, і вони різні, і завжди будуть свої й чужі. Завжди і за будь-яких обставин.

Наталія

24 лютого Наталія разом із синами Вадимом та Михайлом зустріла в Горішніх Плавнях. Але чоловік наполіг на тому, щоб родина виїхала до Польщі. І остання зустріч родини була у Львові, де Вадим, який повертався в Україну, посадив дітей і дружину в потяг, що вирушав до Польщі. І саме там, у країні, яка перша простягла руку допомоги українцям, жінка з дітьми чекали на дозвіл чоловіка повернутися додому. Але два-три тижні перетворилися на три місяці.

Починаючи з 3 березня, життя Наталії перетворилося на низку переживань і очікувань телефонного дзвінка, а мобільний став постійним супутником.

- Були моменти на початку війни, коли зв'язку не було тижнями, і це відчуття невідомості не давало спокою, - ділиться почуттями Наталія. - Є те, що ми можемо змінити, і те, що ні. Але сподіватися маємо тільки на краще. Заспокійливе на ніч від Арестовича не діє, тільки від чоловіка. Почула декілька слів - і тільки тоді відчула впевненість і спокій. Не втрачати себе допомагають діти, вони підтримують і нади-

хають. Дуже прикро, що частина мешканців міста так і не усвідомила, що у країні триває війна. Війна за наше майбутнє, за право бути вільними людьми і взагалі людьми. Вони досі називають війну «спецоперацією», підтримують «руський мір» і бажають повернутися до срср. І я не розумію, які треба знайти слова і що зробити, щоб їхня свідомість змінилася.

Час змінив і ставлення Наталії до віри. - Якщо раніше відвідування церкви було тільки на Великдень, то зараз я відчуваю потребу робити це частіше. Щовихідного в Польщі ми ходили молитися за Україну, наших військових і, звичайно, за нашого чоловіка й батька. Після повернення додому ми продовжуємо це робити, відвідуючи Спасо-Преображенський храм у Келеберді.

Її війна

Допомогти й полегшити життя чоловіка було мрією Наталії, яка не давала їй спокою. І дізнавшись про те, що військова автівка підрозділу, де несе службу чоловік, потрапивши під танковий обстріл, згоріла вщент, вирішила спробувати зібрати гроші на нове авто.

- Відверто кажучи, я не очікувала на такий зворотний зв'язок. Розмістивши оголошення в соціальних мережах, я отримала такий відгук, що гроші вдалося зібрати за тиждень. Рідні, друзі, вчителі й тренери синів, клієнти, просто люди на вулиці зупиняли і казали, що знають про збір і передавали гроші. Значну допомогу надали ТОВ «Славутич-Руда-Україна» та ПП Антон Чмельов. Деяких людей я взагалі не знаю і ніколи не дізнаюся, хто це, адже вони просто донатили на картку, і там було зазначено лише «Переказ коштів». І ці перекази були різні, від 100 грн до тисячі й більше. Звичайно, значні пожертви - це дуже круто, вони дозволяли швидше збирати кошти, але малі донати - це зовсім про інше. Вони про те, що людина відмовляє собі багато в чому, можливо, перебуває у скруті, але продовжує підтримувати ЗСУ. І завдяки вам усім гроші зібрані, й автівка невдовзі буде.

Цей день

За сім місяців війни Вадим приїхав додому вперше.

- Найбільше бажалося родинного тепла й затишку, відчувати близьких поряд. Звичайно, хотілося зробити родині сюрприз, але оскільки ніхто не знає, коли буде зустріч наступного разу, то планували разом. Після 16 років подружнього життя ми вирішили обвінчатися. Адже це саме про віру та чесність перед самим собою.

Пропозиція належала Вадиму, але це можна було зробити виключно у фронтних умовах. Та ідея перебування Наталії в зоні бойових дій не подобалася чоловіку, тому дату було перенесено на час його довгоочікуваної відпустки.

- Ми розглядали можливість вінчання ще на початку нашого подружнього життя, - розповідає Наталія, - але вирішили, що аби це зробити, треба бути впевненими один в одному на 100 відсотків. І ось через 18 років разом, із них 16 - у шлюбі, ми наважилися на такий крок. Причому без зайвих вагань і обговорень. Просто прийшов час для цього, і війна, загостривши почуття, підштовхнула нас до нього.

Цей день настав. Виключно в Українській православній церкві, виключно в українському вбранні - парних вишиванках б жовтня у Спасо-Преображенському храмі Української православної церкви о. Миколай закріпив стосунки Вадима та Наталії за церковними канонами.

А наступного дня Вадим відбув до місця проходження служби.

Про майбутнє

Приєднання до НАТО військовий вважає найважливішим кроком, який має здійснити країна. Адже Україна вже довела світу, на що вона здатна. А ось щодо вступу в ЄС мій співбесідник має сумніви, адже вважає Україну самодостатньою, щоб вирішувати свою долю самотужки. Та де-що змінити треба обов'язково.

- Після Перемоги хочу бачити країну такою, де працює закон, у якій буде відсутня корупційна складова, - наголосив Вадим. - Працює поліція, причому не попираючи права. Працює як слід, а не робить вигляд. Гілка судової влади також має бути справедливою, незаангажованою.

Про Перемогу

- Вона буде, і буде за Україною, - впевнений Вадим Житник. - Як скоро це станеться - мені невідомо, але станеться обов'язково. Ми бачили й пережили те, що не бачила і не переживала жодна нація у світі за останні пів століття. Геноцид свого народу; міста, які на наших очах перетворювалися на попіль; стотисяччу армію ворога. І ніщо із цього нас не зламало.

І я йому вірю. Вірю, адже звідти краще видно. А ми маємо працювати і допомагати ЗСУ тримати стрій. Адже все буде Україна, іншого не дано.

Природа не знає кордонів

До Горішніх Плавнів, на щастя, не дісталася лінія фронту. Тому ми залишаємося тиловим містом. Або ж, за визначенням уряду, належимо до опорного регіону. Територія нашої громади не зазнавала (нехай так буде й надалі!) нищівних обстрілів, у нас немає катастрофічних руйнувань. Декому може навіть здатися, що ми стоїмо осторонь багатьох проблем, викликаних воєнними діями. Та є дещо, чий вплив ми однозначно відчуємо - сьогодні, завтра і ще не один рік. Це екологічні наслідки війни.

Їх уже називають бомбою сповільненої дії. Бо коли йдеться про довкілля, воєнний конфлікт не може мати локального характеру - екосистеми не мають кордонів.

Війна РФ в Україні - це перший за останні 20 років міжнародний конфлікт із такою значною та непоправною шкодою навколишньому середовищу.

Усе частіше фігурує відносно молоде поняття екоцид. Під час війни це підриви складів паливно-мастильних матеріалів, сховищ нафтопродуктів; авіаудари по підприємствах, які використовують хімічні речовини у виробництві; горіння лісів тощо.

Чим довше триває війна, тим більше шкоди вона завдасть довкіллю, і тим більше наслідків ми матимемо в майбутньому.

Ґрунти

Рух важкої техніки, будівництво фортифікаційних споруд і бойові дії пошкоджують ґрунтовий покрив. Це призводить до деградації рослинного покриву та посилює вітрову та водну ерозію.

У довкілля потрапляють металеві уламки снарядів. Чавун із домішками сталі містить у своєму складі ще й сірку та мідь. Ці речовини осідають у ґрунті і можуть мігрувати до ґрунтових вод, потрапляти до харчових ланцюгів, впливаючи і на тварин, і на людей.

Фосфорні боеприпаси використовували ще за часів Першої світової. Вони спричиняють сильні пожежі, які дуже важко загасити. Через високу температуру горіння (до 1300 °C) заряд підпалює

все навколо. У радіусі до 150 м від епіцентру вибуху в людей буквально обвуглюється шкіра, навіть під одягом.

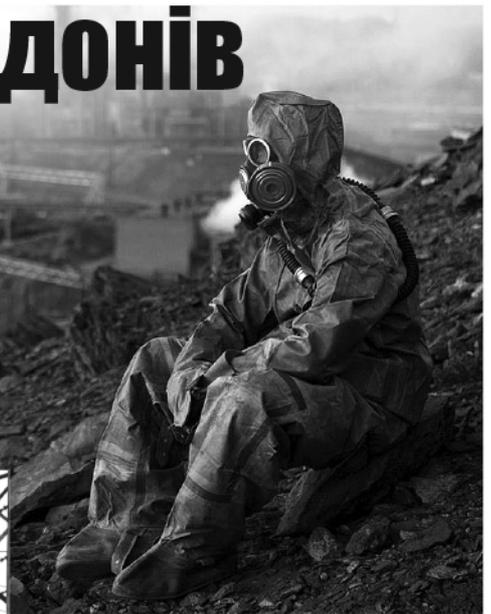
Продукти горіння фосфору та їхні розчини, потрапляючи у ґрунт, утворюють солі, що посилює міграцію фосфорних сполук із зони ураження на вільні від бойових дій місцевості. Надлишок фосфатів сильно шкодить росту та розвитку флори і фауни.

Ось один із багатьох прикладів того, наскільки довгостроковим може бути вплив бойових дій на довкілля. У 2011 році науковці провели дослідження ґрунтів довкола бельгійського містечка Іпр - одного з полів бою часів Першої світової. Вміст важких металів у ґрунтах навіть через 90 років перевищував норму.

Повітря

Під час детонації ракет та снарядів утворюється низка хімічних сполук - чадний газ, бурий газ, діоксид азоту, формальдегід тощо. Під час вибуху всі речовини проходять повне окиснення, а продукти хімічної реакції вивільняються в атмосферу.

Окупанти обстрілюють наші нафтобази, промислові підприємства, які використовують у своїй діяльності хімічні речовини. А це десятки тисяч тонн вивільнених в атмосферу шкідливих речовин.

За підрахунками екологів, під час горіння нафти (пожежі на нафтобазі з кількома резервуарами) виділяється приблизно стільки ж атмосферного забруднення, скільки виробляє весь транспорт Києва за місяць.

При цьому такі викиди переносяться, осідають та мають вплив на території інших держав, іноді на відстані в тисячі кілометрів.

Ліси

Воєнні дії нищать ліси України, що також вплине і на продовольчу безпеку світу.

Бойові дії наразі відбуваються в східних та південних областях України. Для цих регіонів характерна низька лісистість. Тут ліси виконують захисні функції. Знищення та пошкодження їх позначиться на кліматі цих регіонів та може призвести до значних ерозійних процесів. Зокрема, на півдні наслідками можуть бути вітрова ерозія та опустелювання. Це, звичайно, вплине на сільське господарство.

Від початку 2022 року понад 50 % лісових пожеж викликані російською агресією.

Біорізноманіття

Географія і клімат України наділили її багатством флори і фауни. На її територію припадає 35 % біорізноманіття Європи. Це 70 000 видів рослин і тварин, багато з яких є рідкісними або притаманними лише цій території. Війна зачепила близько третини всього природно-заповідного фонду України.

Бойові дії порушують спокій диких тварин. Вони або гинуть, або намагаються втекти з гарячих точок.

Наше улюблене море

Російські військові замінували частину акваторії Чорного моря, стріляють

▶ потужними снарядами з надводних і підводних човнів. Такими діями росія порушує положення Конвенції про захист Чорного моря від забруднення, яку ратифікувала ще в 1993 році та зобов'язалась дотримуватись усіх її положень.

Російські війська атакують портову інфраструктуру вздовж узбережжя Чорного та Азовського морів і кораблі на якорних стоянках, що призводить до забруд-

скільки саме їх там - ніхто не може точно сказати. У найближчій перспективі купатися там буде заборонено. Розмінування може зайняти до 10 років.

Річки

Пошкодження комунальних комунікацій призводить до забруднення органічними речовинами річкової води. Через обстріли очисних споруд, руйнацію КНС зворотні води в таких населених пунктах потрапляють до Дніпра без будь-якого очищення. Неочищені скиди містять велику кількість органічних речовин, яйця гельмінтів, патогенні бактерії, сульфати, хлориди. Таке забруднення може призвести до великих масштабів цвітіння води в Дніпрі та Чорному морі.

Забруднення річок внаслідок російської агресії також може торкнутися і сусідніх країн. Адже ми ділимо Дунай, Дністер, Прут, Тису, Західний Буг із краї-

нення вод і поширення отруйних речовин у море. Вони викликають загибель риби, морських птахів і мікроорганізмів.

На березі національного природного парку «Тузлівські лимани» на Одещині були знайдені мертві дельфіни. Вони могли загинути через те, що втратили орієнтацію за ехосигналами. Військові РФ використовують гідролокатори на високому рівні децибелів, а це шкодить слуху дельфінів.

Не скоро Чорне море стане безпечним і для відпочивальників. Росіяни залишили в ньому величезну кількість мін, і

нами-сусідами: Польщею, Угорщиною, Румунією та Молдовою.

Відходи

Після потрапляння снаряду в будинок залишаються будівельні відходи вперемішку з елементами вибухового пристрою. Подібне сміття є дуже небезпечним. Його небезпечно як транспортувати, так і зберігати на звалищі. Для поводження з таким типом відходів у містах належить розробити окремий протокол.

Тисячі спалених танків і бронемашин завдаватимуть шкоду вже як металобрухт. Коли війна завершиться, їхня утилізація стане ще одним викликом. Це канцерогенне сміття, і поки воно залишається на землі, отруює навколишнє середовище важкими металами, які потрапляють у ґрунтові води.

Радіаційна небезпека

Це одна з небезпек, яка, за даними опитувань, чи не найбільше турбує українців. Усі українські реактори - в зоні ризику, адже обстріл або ракетна атака на активну зону одного або кількох із 15 реакторів чотирьох діючих атомних електростанцій України може призвести до широкомасштабної ядерної катастрофи. Не виключені й аварії на захопленій АЕС.

Що буде після війни?

Сьогодні, за даними ООН, Україна - одна з найбільш замінованих країн світу. Понад 80 000 км² території потребують очистки від мін та вибухонебезпечних залишків.

НАСЛІДКИ ВОЄННИХ ДІЙ ТА ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

станом на 06.10.2022

Отримано звернень - 2134.

Орієнтовні розрахунки збитків, нараховані Державною екологічною інспекцією, - 1285 млрд грн:

~ повітря - 878 млрд грн,

~ ґрунти - 2 млрд грн,

~ відходи - 405 млрд грн.

Знищена техніка окупанта:

~ одиниць техніки - 14 870,

~ тонн відходів - 301 032 т,

~ тонн викидів в атмосферу - 35 910 т.

Події: ліс та природно-заповідний фонд, ґрунти, вода, відходи:

~ зафіксовано випадків - 330,

~ шкода - 224 983 млн грн.

Пожежі:

~ зафіксовано випадків - 1581,

~ шкода - 191 086 млн грн.

ecozagroza.gov.ua

І якщо розмінування міст і сіл проводиться доволі оперативно, то ліси залишаються нерозмінованими десятиліттями. І це становитиме потенційну небезпеку для декількох поколінь.

Відбудова країни потребуватиме значної кількості природних ресурсів, що неминуче супроводжуватиметься значними викидами парникових газів.

Спеціалісти наголошують, що після війни важливо подбати про ефективну систему моніторингу стану довкілля. Щоб зафіксувати реальний обсяг завданої шкоди та вжити заходів для відновлення екосистеми до безпечного стану - і для людини, і для природи.

Сеня КОВАЛЬЧУК

Із яскравими барвами

Пані Осінь заворожила всіх яскравими різнобарвними листочками й поманула юних творців до Країни мистецтв. У художній школі різнокольно відзначили професійне свято - День художника.

З осінніми дарами

До Всеукраїнського дня художника учні художньої школи підготували виставку під назвою «Палітра осені». Це 114 робіт із застосуванням 11 художніх технік у виконанні дітей віком від 7 до 14 років. Твори різної тематики, але всі пов'язані з темою осені, красою її пейзажів, теплими й стиглими барвами натюрмортів, яскравістю квіткових пелюсток та пожовтілих листочків. Більшість із них виконані з природних матеріалів. І все це на тлі осінніх дарів природи - гарбузиків, каштанів, шишок, гербарію.

Яке ж свято без подарунків для найменших! За доброю традицією, під час посвяти в юні художники малеча отримала на листівках у вигляді різнобарвних кленових листочків чарівні пензлики, що будуть талісманом їхнього навчання в художній школі й налаштовуватимуть їх на нові звершення. Вручала їх справжня пані Осінь, що завітала на свято.

- Листівочки з побажаннями для кожного учня виготовили з різнокольорового гофрованого паперу. Такі сувеніри будуть дітям на добру згаду про початок їхнього навчання в художній школі, - впевнена директорка художньої школи Ольга Чередніченко.

Навчатися по-новому

Процес навчання в художній школі з 1 вересня поточного року зазнав суттєвих змін, які вже відчули на собі учні. З 15 вересня вони розпочали навчання в новому форматі й за новою наскрізною освітньою програмою згідно з вимогами Міністерства культури. Перша відмінність

полягає в терміні навчання: раніше в художній школі навчалися 5 років, тепер - 7. До того ж, учні навчаються за рівнями: елементарний (2 роки), базовий (4 роки) та поглиблений (1 рік).

- Після закінчення кожного з мистецьких рівнів учень художньої школи отримує свідоцтво, - пояснює Ольга Чередніченко. - Це зручно для тих, хто бажає опанувати, наприклад, лише елементарні навички, - їм достатньо двох років. Ті ж, хто бажає продовжувати навчання, опрацюють навички базового рівня. Поглиблений рівень подібний для п'ятого класу старої освітньої програми: він для тих, хто вже завершив базове навчання, але прагне оволодіти навичками професіонала й

готується до вступу. Відтак випускники поглибленого рівня навчання мають у своєму арсеналі відразу три свідоцтва про закінчення навчання в художній школі.

Нові учні мистецького закладу вже навчаються за новою освітньою програмою - це 4 класи дітей віком 7-11 років (47 учнів). Решта закінчуватиме навчання за попередньою програмою і її термінами, для них нічого не зміниться.

- Задоволені дітками, які цього року розпочали в нас навчання. Це старанні учні, які відповідально ставляться до процесу навчання. Найменших - 7-9 років - ми прийняли за заявою батьків, вступний іспит провели для дітей 9-11 років, - зазначає очільниця мистецького закладу. - Так, до школи вступили майже всі, хто цього бажав, - більшість гідно пройшли підготований нами екзамен. Батьки приводили дуже багато діток віком 5-6 років, однак за статутом, з огляду на нашу вимогливу програму, розраховану на старших діток, ми не маємо права навчати таких маленьких, тож вимушені були відмовити їм. Але із задоволенням будемо раді прийняти їх до когорти юних талантів, як тільки вони підروуть!

У зв'язку з реформами змінилася й назва закладу: комунальний позашкільний спеціалізований мистецький заклад відтепер Горішньоплавнівська дитяча художня школа.

Вона працює за шестиденним графіком роботи: з понеділка до п'ятниці включно із 14.00 до 20.00, в суботу - з 9.00 до 14.00.

Охочих багато

Затверджений контингент учнів художньої школи складає 165 осіб, фактично ж у мистецькому закладі навчаються 177 дітей. Вони відвідують 15 класів. Разом із горішньоплавнянами тут навчаються 22 дитини ВПО.

Розмір батьківської плати за заняття в художній школі залишився незмінним - 180 грн щомісяця. 24 учні школи - представники пільгових категорій, які навчаються безкоштовно.

ПРИЄМНА СТАТИСТИКА

У 2022 році зареєстрували найбільшу кількість шлюбів за останні 7 років. Їхня кількість сягає майже 104 тисячі за перше півріччя. За аналогічний період торік офіційно одружилось на 21 % менше пар.

Найбільше нових родин зареєстрували у Дніпропетровській області - 13 025. Там же найбільше й розлучень - 943. У прифронтових областях частіше одружуються, ніж у тилкових. Найменше шлюбів цього горіч зареєстрували в Чернівецькій області.

На фоні позитивної динаміки шлюбів зменшилась і кількість розлучень. Показник, як порівняти з 2021 роком, знизився на 42 %.

Торік у Полтавській області за період від 24 лютого до 24 вересня одружилося понад 4,5 тисячі пар, за 7 місяців війни - більше 7,5 тисячі пар. Кількість зареєстрованих шлюбів збільшилася на 60 %.

У Горішніх Плавнях за цей період одружилось 324 пари, за минулий місяць - 37. Серед молодят і військові, й цивільні.

2435 пар в Україні одружилися за особливим порядком державної реєстрації шлюбу.

Цей порядок було затверджено Постановою Уряду, якою в умовах воєнного стану врегульовано порядок проведення відділами ДРАЦС державної реєстрації шлюбу певних категорій осіб, зокрема військовослужбовців. Тож наразі такі наречені можуть одружитися як у присутності обох закоханих чи одного з них, так і за їхньої відсутності.

З-поміж складених 2435 актових записів про шлюб:

- ~ прийнято 1106 заяв про державну реєстрацію шлюбу без особистої присутності одного з наречених;

- ~ складено 1308 актових записів про шлюб на підставі акта про укладання шлюбу, складеного командиром військовослужбовця;

- ~ складено 32 актових записи про шлюб на підставі акта про укладання шлюбу, складеного керівником закладу охорони здоров'я.

Найбільше актових записів про шлюб за особливим порядком його державної реєстрації складено відділами державної реєстрації актів цивільного стану м. Києва (322), Дніпропетровської (275), Львівської (165), Одеської (137) та Черкаської (142) областей (за період із 7 березня 2022 до 30 вересня 2022).

Народжені діти у 2022 році будуть мати владний характер, лідерські якості. Їхня сміливість, нерозсудливість і енергія здивують близьких. Тому потрібно гарно подумати над ім'ям свого нащадка. Батьки, звичайно, можуть вибрати будь-яке. Ніяких обмежень не існує, принаймні сьогодні.

У різні часи - різні імена. І це повні відповіді на особливостям цього року. Найча-

стіше незвичне ім'я, яким рідко називають дітей, викликає в оточуючих насмішку або здивування. Але можна дати дитині оригінальне, але при цьому красиве ім'я.

У нашому місті минулого місяця народилося 29 дітей. Хлопчиків називали традиційно, а от дівчатка є з рідкісними іменами Аміна, Мія, Нікалетта, Соломія.

Згідно зі статистикою, цього року в Україні є такі незвичні зареєстровані імена дітей: Квітослава, Дзвенислава, Червонка, Йордана, Євангеліна, Чіамада-Аделіна, Фрея, Жасмін, Хозяйка, Аріель, Варфоломій, Мирлоуб, Князь, Северус, Граф, Зореслав, Лорд, Марілуіз.

Леся ОНІКІЄНКО

Минулими роками показники кількості учнів були дещо вищими - через воєнний стан багато дітей виїхало за кордон, більшість із них на невідомий термін призупинили навчання в мистецькому закладі, решта продовжують опановувати нові знання онлайн.

- Тішить, що навіть у такий складний час художня школа працює й ми маємо достатню кількість учнів, - додає Ольга Чередніченко. - Добре, що ще до війни нам вдалося дещо покращити стан матеріально-технічного забезпечення нашого закладу: за кошти міського бюджету ми придбали обігрівачі, які дозволять нам зберегти тепло в надто холодні зимові дні. Завдяки придбаному фотоапарату можемо знімати фото й відео наших заходів, виставок. Головне, щоб якнайшоріше ЗСУ завоювали таку бажану для всіх перемогу, а ми готові працювати!

Наталка ВЕРЕМЧУК